

PERSBERICHT 1 april 2019

Glas In Zicht

Glas in de Architectuur 1850 - heden

19 april t/m 3 november 2019

Vanaf 19 april is *Glas In Zicht – Glas in de Architectuur* te zien in het Nationaal Glasmuseum in Leerdam. *Glas In Zicht* belicht het ‘alledaags’ decoratief glas in kozijnen, deuren en ramen in Nederland, maar ook het zogenaamde ‘bouwglas’, met unieke exemplaren van glazen bouwstenen en dakpannen. Voor het eerst wordt over dit soort glas in Nederland een tentoonstelling georganiseerd voor een breed publiek. Diverse decoratietechnieken vanaf 1850 passeren de revue: gebrandschilderd glas in lood, geëtsd glas, gebogen glas, mousselineglas, maar ook zeefdrukken en glas in beton. Aanleiding voor de expositie is uitgebreid onderzoek over Glasfabriek Bouvy (1854-1926), evenals de recente aanwinsten van de kleurrijke glas-in-loodramen uit de

periode 1920-30 van Thorn Prikker en Kamerlingh Onnes. Met workshops, wandelingen en een fotoproject wil het Nationaal Glasmuseum de ogen openen voor de schoonheid en variatie van glas in architectuur in de eigen leefomgeving, in huis en om de hoek.

Bloei van technieken

Elk huis heeft ramen. Ze zijn vanzelfsprekend, maar ook erg bepalend voor de sfeer van het huis, die sterk wordt bepaald door het invallende licht. Door het vensterglas te bewerken wordt inkijk tegengegaan en privacy gewaarborgd.

Aan de hand van werken uit particuliere en eigen collecties, diverse films en

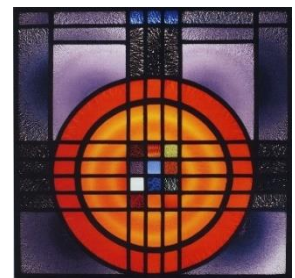
historische foto's maakt *Glas In Zicht* de

ontwikkeling van venster- en bouwglas

inzichtelijk. Bovendien wordt uitgelegd welke

machines, gereedschappen en materialen toen en nu werden gebruikt en welke decoratietechnieken er zijn. Ontwerptekeningen verduidelijken het creatieve proces, en reclameposters, foto's en productcatalogi plaatsen de bezoeker terug in de tijd. Naast de nieuwe aanwinsten van Johan Thorn Prikker (1868-1932) en Harm Kamerlingh Onnes is werk te zien van, onder anderen, Floris Meydam

(1919-2011), A.D. Copier (1901-1991), Theo van Doesburg (1883-1931), Vilmos Huszár (1884-1960) en Willem Heesen (1925-2007).

PERSBERICHT 1 april 2019

Geschiedenis van het 'vlakglas'

Vensterglas ontstond al in de Romeinse tijd, maar verspreidde zich pas vanaf circa 1400 vanuit Venetië naar de rest van Europa. Gebrandschilderde glas-inloodramen verfraaien monumentale kerken, openbare gebouwen en rond 1600 ook de woonhuizen van de gegoede burgerij. De verzamelnaam van dit type glas is vlakglas. In de 19e eeuw, tijdens de industriële revolutie, wordt het mogelijk om vlakglas sneller en in grotere hoeveelheden te produceren. Glasfabriek Bouvy ontwikkelde een techniek om glas te buigen en verwerft met zijn grote gebogen ruiten internationale roem op de wereldtentoonstelling van 1900 in Parijs. Met name in 1850-1930 worden ramen vaak gedecoreerd. Veel van deze prachtig versierde ramen zijn nog altijd te bewonderen in ons straatbeeld.

Bouwglas

Vanaf het midden van de 19de eeuw ontwikkelt zich een industrie van glazen bouwstenen. Deze worden in vele soorten en maten geblazen, geperst of gegoten, in diverse kleuren. In Nederland produceerde Glasfabriek Bouvy gebogen glas, glazen dakpannen en ventilatieglas. Glazen bouwstenen hebben door hun vorm en kleur een beeldbepalende invloed op de architectuur van met name de jaren 1930 en '40. Glasfabriek Leerdam had een grote invloed op de ontwikkeling van bouwglas, met medewerking van vooraanstaande architecten, zoals H.P. Berlage, en distributeur Emile Sanders.

Wederopbouw

In de jaren '50 van de 20ste eeuw – met de wederopbouw na de Tweede Wereldoorlog - is de woningnood groot, de economie herpakt zich en groeit, en er wordt in Nederland volop gebouwd. In Leerdam komen er veel opdrachten binnen ter gelegenheid van jubilea; het zogenaamde 'gelegenheidsglas'. Naast A.D. Copier ontwerpt de crème de la crème van de Leerdamse Glasfabriek zoals Floris Meydam, Willem Heesen, Joop Reparou, Brigitte Kleyn-Altenburger en Siem van de Marel vele bijzondere ramen. Voor het decoreren wordt, onder andere, het Triplum-procedé ontwikkeld, waarbij drie lagen vlakglas worden samengesmolten. In de jaren '70 en '80 komen woningen met meer ruimte, lucht en licht in trek: de zogenaamde 'doorzonwoning'. In oudere huizen moet decoratief glas wijken voor meer licht in huis. In de jaren '60 – wanneer het belang van duurzaamheid geleidelijk aan duidelijk wordt - laat Freddy Heineken een herbruikbare bierfles ontwerpen, die na gebruik als bouw materiaal kan dienen in arme landen. Deze zogeheten WOBO (World Bottle) is in 1964 in een oplage van 100.000 geproduceerd door Glasfabriek Leerdam, maar helaas nooit in gebruik genomen.

Glas in de hedendaagse architectuur

De laatste decennia is de interesse voor bewerkte en gedecoreerde ramen en ruiten weer opgebloeid. Nieuwe technieken worden toegepast, zoals zeefdrukken, fuseren en printen. Het ambacht glas in lood leeft voort in kleine ateliers voor het terugbrengen en restaureren van ramen. Voor openbare gebouwen, zoals aula's, kerken, en podia, wordt weer volop bewerkte glas geproduceerd. In de tentoonstelling ziet de bezoeker hedendaags glas, proefstukken, foto's en tekeningen en krijgt tevens een kijkje in de toekomst.

PERSBERICHT 1 april 2019

Laura Roscam Abbing

Gastconservator van *Glas In Zicht* is cultuurhistoricus Laura Roscam Abbing. Zij heeft een groot aantal publicaties over woonhuizen uit de periode 1850-1940 op haar naam staan. Haar nieuwe boek *De Koninklijke Nederlandsche Glasfabriek J.J.B.J. Bouvy, Dordrecht 1854-1926* wordt gepresenteerd tijdens de opening van de tentoonstelling.

In dit boek beschrijft Laura Roscam Abbing de resultaten van haar onderzoek naar de belangrijkste vlakglasfabriek in Nederland en het glas dat hij produceerde. Zij plaatst de fabriek tegen de achtergrond van de vlakglasindustrie in die tijd, beschrijft het reilen en zeilen van het bedrijf, de producten die het maakte en de daarvoor gebruikte technieken. Het boek bevat een groot aantal foto's van nog niet eerder getoond decoratief glas, afkomstig uit publieke en particuliere panden.

ACTIVITEITEN:

Workshops

Tijdens de tentoonstelling zijn er workshops voor bezoekers van alle leeftijden.

Wandelingen & Excursies

Omdat de mooiste voorbeelden van glas in architectuur niet alleen in het museum, maar vooral in het straatbeeld te bewonderen zijn, organiseert het museum samen met partners wandelingen en excursies. Kijk mee bij de vele openbare gebouwen met glas-in-loodramen en ander historisch en hedendaags architectuurglas die in onze eigen regio te zien zijn.

Fotoproject

Overall om ons heen is gedecoreerd glas te zien, thuis, bij de burens, in winkels, cafés, of kerken. Een mooi geëtste ruit, een venster met een prachtige voorstelling, een muurtje glazen bouwstenen of een kleurrijk glas-in-loodraam gezien? Stuur de zelf gemaakte foto naar het Nationaal Glasmuseum, via het e-mailadres glasinzicht@nationaalglasmuseum.nl. De foto's, mits van voldoende kwaliteit, worden elke zes weken opgenomen in een fotopresentatie in het museum. Of post een foto op Instagram of Facebook, onder vermelding van #glasinzicht en #nationaalglasmuseum. Er komt bovendien een fotowedstrijd, onder leiding van fotografe en sociale media specialist Else Kramer.

Meer informatie over workshops, excursies en het fotoproject verschijnt binnenkort op

www.nationaalglasmuseum.nl/glasinzicht

Noot voor de redactie - niet voor publicatie:

Informatie & beeld: Leslie Schwartz, via e-mail communicatie@nationaalglasmuseum.nl

Afbeeldingen:

1. Thorn Prikker, zeshoekig glas-in-loodraam, 1920, 96 x 111 cm (foto Ben Deiman)
2. A.D. Copier, vitrica-raam, 1928-1930, 178 x 56 cm (foto NGM)
3. Foto afdeling glasbluigerij, glasfabriek Bouvy, Dordrecht ca.1900
4. H.P. Berlage, interieur *First Church of Christ Scientist* te Den Haag (foto Erik Rijper)
5. A.D. Copier, *De drie gratiën*, geslepen raam 1939, 158 x 77,5 cm (foto NGM)

Het Nationaal Glasmuseum Leerdam ontvangt een structurele subsidie van het ministerie van OCW en de gemeente Vijfheerenlanden.

De tentoonstelling en publieksactiviteiten zijn mede tot stand gekomen dankzij bijdragen van de volgende fondsen en instellingen: Mondriaanfonds, Hugo van Winfonds beheerd door het Prins Bernhard Cultuurfonds, VSBfonds, Fonds21, ABN AMRO Cultuurfonds, K.F. Hein fonds, J.E. Jurriaanse Stichting, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Rabobank Alblasserwaard/Vijfheerenlanden en het Glasgilde.